SODBA SODIŠČA PRVE STOPNJE (četrti senat)
z dne 30. septembra 2004*

V zadevi T-313/02,

David Meca-Medina, s prebivališčem v Barceloni (Španija),

Igor Majcen, s prebivališčem v Ljubljani (Slovenija),

ki ju je zastopal J.-L. Dupont, odvetnik,

tožeči stranki,

proti

Komisiji Evropskih skupnosti, ki sta jo zastopala O. Beynet in A. Bouquet, zastopnika, z naslovom za vročanje v Luxembourgu,

tožena stranka,

* Jezik postopka: francoščina.

ob intervenciji

Republike Finske, ki jo zastopata T. Pynnä, zastopnik, z naslovom za vročanje v Luxembourgu,

intervenientka,

zaradi predloga za razglasitev ničnosti odločbe Komisije z dne 1. avgusta 2002 o zavrnitvi pritožbe tožečih strank zoper Mednarodni olimpijski komite (MOK), s katerim se predlaga ugotovitev nezdružljivosti nekaterih pravil ureditve, ki jo je sprejel ta in jih je izvajala Mednarodna plavalna zveza (MPZ), in nekaterih praks v zvezi z nadzorom nad dopingom s pravili Skupnosti o konkurenci in o svobodnem opravljanju storitev (zadeva COMP/38158 – Meca-Medina in Majcen/MOK),

SODIŠČE PRVE STOPNJE EVROPSKIH SKUPNOSTI (četrti senat),

v sestavi H. Legal, predsednik, V. Tiili, sodnica, in M. Vilaras, sodnik,
sodni tajnik: J. Palacio González, glavni administrator,

na podlagi pisnega postopka in obravnave z dne 21. aprila 2004

izreka naslednjo

Sodbo

Pravni in dejanski okvir

1 Mednarodni olimpijski komite (v nadaljevanju: MOK) je najvišji organ olimpijskega gibanja, ki združuje različne mednarodne športne zveze, med katerimi je tudi Mednarodna plavalna zveza (v nadaljevanju: MPZ).

2 MPZ z Doping Control Rules (pravila nadzora nad dopingom, kot so veljala v času dejanskega stanja, v nadaljevanju: DC) na področju plavanja izvaja protidopinški kodeks olimpijskega gibanja. Pravilo DC 1.2a opredeljuje doping kot „kršitev, kadar se v tkivu ali tekočini športnikovega telesa najde prepovedano snov". Ta opredelitev ustreza tisti iz člena 2(2) zgoraj navedenega protidopinškega kodeksa, po katerem je doping „prisotnost prepovedane snovi v športnikovemu organizmu, ugotovitev uporabe take snovi ali ugotovitev uporabe prepovedane metode".

3 Nandrolon in njegova metabolita, norandrosteron (NA) in noretioholanolon (NE) (v nadaljevanju skupaj: nandrolon) so prepovedani anabolični agensi. Vendar pa se glede na prakso 27 laboratorijev, ki sta jih pooblastila MOK in MPZ, in zaradi upoštevanja možnosti proizvodnje endogenega – torej neškodljivega – nandrolona prisotnost te snovi v moškem športnikovem telesu šteje za doping samo, če presega tolerančni prag 2 nanograma (ng) na mililiter (ml) urina.

4 Pravilo DC 9.2a zahteva, da se športnika pri prvem dopingu z anabolikom suspendira za najmanj štiri leta, ta ukrep pa se lahko ob uporabi pravila DC 9.2, zadnji stavek, ter pravil DC 9.3 in DC 9.10 skrajša, če športnik dokaže, da ni zavestno vzel prepovedane snovi, ali dokaže, kako je lahko navedena snov prišla v njegovo telo brez njegove malomarnosti.

5 Sankcije izreka Doping Panel (odbor za doping) MPZ, zoper njegove odločitve pa se je v skladu s pravilom DC 8.9 mogoče pritožiti na Športno arbitražno sodišče (v nadaljevanju: ŠAS). ŠAS, ki ima sedež v Lausanni, financira in upravlja neodvisno telo MOK, to je Mednarodni svet za arbitražo v športu (v nadaljevanju: MSAŠ).

6 Zoper odločbe ŠAS je mogoče vložiti pravno sredstvo pri švicarskem zveznem sodišču, ki je pristojno za preizkus mednarodnih arbitražnih odločb, izdanih v Švici.

7 Tožeči stranki sta poklicna športnika, ki se ukvarjata s plavanjem na dolge razdalje, kar je vodni ekvivalent za maraton.

8 Tožeči stranki sta bili na protidopinški kontroli 31. januarja 1999 med svetovnim pokalom navedene discipline v Salvadorju de Bahia (Brazilija), kjer sta bili prva oziroma druga, pri testiranju pozitivni na nandrolon. Ugotovljena koncentracija za D. Meca-Medino je bila 9,7 ng/ml, za I. Majcna pa 3,9 ng/ml.

9 Odbor za doping MPZ je 8. avgusta 1999 odločil, da se tožeči stranki suspendira za štiri leta.

10 ŠAS je po pritožbi tožečih strank z arbitražno odločbo 29. februarja 2000 potrdilo odločitev o suspenzu.

11 Znanstveni poskusi so januarja 2000 pokazali, da lahko človeško telo pri zaužitju določenih živil, kot na primer mesa nekastriranih prašičev, endogeno proizvaja metabolite nandrolona v takšni količini, da presega dovoljen tolerančni prag.

12 MPZ in tožeči stranki so se glede na te ugotovitve z arbitražnim sporazumom z dne 20. aprila 2000 dogovorile, da bodo zadevo ponovno predložili v presojo ŠAS.

13 ŠAS je z arbitražno odločbo z dne 23. maja 2001 skrajšalo suspenz tožečih strank na dve leti.

14 Tožeči stranki pri švicarskemu zveznemu sodišču nista vložili pravnega sredstva zoper to arbitražno odločbo.

15 Tožeči stranki sta z dopisom z dne 30. maja 2001 na podlagi člena 3 Uredbe Sveta št. 17 z dne 6. februarja 1962, prve uredbe o izvajanju členov [81] in [82] Pogodbe (UL 1962, 13, str. 204), vložili pritožbo na Komisijo in navajali kršitev členov 81 ES in/ali 82 ES.

16 Tožeči stranki v pritožbi izpodbijata združljivost nekaterih pravil, ki jih je sprejel MOK, izvedla pa MPZ, in tudi nekaterih praks v zvezi s nadzorom nad dopingom, s pravili Skupnosti o konkurenci in svobodnem opravljanju storitev. Prvič, določitev tolerančnega praga na 2 ng/ml naj bi bila usklajeno ravnanje med MOK in 27 laboratoriji, ki jih je ta pooblastil. Ta prag naj bi bil znanstveno pomanjkljivo utemeljen in bi lahko privedel do izključitve nedolžnih ali preprosto samo malomarnih športnikov. V primeru tožečih strank naj bi bilo ugotovljeno preseganje tolerančnega praga lahko posledica zaužitja obroka, ki je vseboval meso nekastriranih prašičev. Drugič, dejstvo, da je MOK vpeljal mehanizem objektivne odgovornosti in ustanovil organe, pristojne za arbitražno reševanje sporov na področju športa (ŠAS in MSAŠ), ki niso zadostno neodvisni od MOK, naj bi krepilo protikonkurenčnost navedenega praga.

17 Glede na pritožbo naj bi izvajanje teh pravil (v nadaljevanju brez razlikovanja: sporna dopinška pravila ali sporna protidopinška ureditev) vodilo v kršitev ekonomskih svoboščin športnikov, ki jih zlasti zagotavlja člen 49 ES, in – z vidika konkurenčnega prava – v kršitev pravic, ki jih lahko športniki uveljavljajo na podlagi členov 81 ES in 82 ES.

18 Komisija je v dopisu z dne 8. marca 2002 ob uporabi člena 6 Uredbe Komisije (ES) št. 2842/98 z dne 22. decembra 1998 o zaslišanju pogodbenic v nekaterih postopkih na podlagi člena [81] in [82] Pogodbe o ustanovitvi Evropske skupnosti (UL L 354, str. 18) tožečima strankama navedla, zakaj njuni pritožbi ne more ugoditi.

19 Tožeči stranki sta v dopisu z dne 11. aprila 2002 Komisiji pojasnili svoja stališča o dopisu z dne 8. marca 2002.

20 Komisija je – potem ko je v skladu z merili presoje s področja prava konkurence presodila sporno protidopinško ureditev in zaključila, da ta ureditev ne sodi v področje uporabe prepovedi po členih 81 ES in 82 ES (točke od 33 do 70 izpodbijane odločbe) – z odločbo z dne 1. avgusta 2002 (v nadaljevanju: izpodbijana odločba) zavrnila pritožbo tožečih strank.

Postopek in predlogi strank

21 Tožeči stranki sta 11. oktobra 2002 pri sodnem tajništvu Sodišča prve stopnje vložili to tožbo.

22 Tožeči stranki sta istega dne ločeno na podlagi člena 76a Poslovnika Sodišča prve stopnje vložili predlog za obravnavanje po hitrem postopku. Sodišče prve stopnje je zavrnilo navedeni predlog, ki mu je Komisija nasprotovala v stališčih, ki jih je pri sodnem tajništvu Sodišča prve stopnje vložila 25. oktobra 2002.

23 Republika Finska je z vlogo, vloženo pri sodnem tajništvu Sodišča prve stopnje 24. januarja 2003, predlagala intervencijo v podporo Komisiji. Predsednik četrtega senata Sodišča prve stopnje je to intervencijo dopustil s sklepom z dne 25. februarja 2003. Intervenientka je svojo intervencijsko vlogo vložila 7. aprila 2003.

24 Po poročilu sodnika poročevalca je Sodišče prve stopnje (četrti senat) odločilo, da začne ustni postopek.

25 Tožeči stranki in tožena stranka so se 21. aprila 2004 udeležile obravnave ter predstavile ustna stališča in odgovore na vprašanja Sodišča prve stopnje. Intervenientka se obravnave ni udeležila, kar se je zabeležilo v zapisnik o obravnavi.

26 Tožeči stranki Sodišču prve stopnje predlagata, naj razglasi izpodbijano odločbo za nično.

27 Komisija Sodišču prve stopnje predlaga, naj:

— zavrne tožbo;

— tožečima strankama naloži plačilo stroškov.

28 Republika Finska Sodišču prve stopnje predlaga, naj zavrne tožbo.

Pravo

Trditve strank

29 Tožeči stranki v podporo tožbi navajata tri tožbene razloge.

30 S prvim tožbenim razlogom uveljavljata, da naj bi Komisija s tem, da je menila, da MOK ni podjetje v smislu sodne prakse Skupnosti, zagrešila očitno dejansko in pravno napako v presoji.

31 Z drugim tožbenim razlogom uveljavljata, da naj bi Komisija s tem – da je zaključila, da omejitev svobode športnikov, ki izhaja iz sporne protidopinške ureditve, naj ne bi pomenila omejitve konkurence v smislu člena 81 ES, saj naj bi bila taka omejitev značilna za organizacijo in nemoten potek športnega tekmovanja ter naj ne bi presegala tistega, kar je nujno za doseganje cilja boja proti dopingu – zagrešila očitno dejansko in pravno napako pri presoji. Komisija naj bi napačno uporabila merila iz sodbe Sodišča z dne 19. februarja 2002 v zadevi Wouters in drugi (C-309/99, Recueil, str. I-1577, v nadaljevanju: sodba Wouters).

32 S tretjim tožbenim razlogom uveljavljata, da naj bi Komisija zagrešila očitno dejansko in pravno napako pri presoji s tem, da je v uvodni izjavi 71 izpodbijane odločbe navedla: „Pritožba ne vsebuje dejstev, ki bi omogočala zaključek, da bi lahko šlo za kršitev člena 49 ES s strani države članice ali pridružene države. Noben dokaz namreč ne kaže na odgovornost organa države članice za sprejetje aktov, ki bi se lahko izkazali za nasprotne načelu prostega pretoka storitev."

33 Komisija – potem ko je na začetku navedla, da tožba očitno naj ne bi bila utemeljena, saj iz umetno izpeljanih razlogov s področja konkurenčnega prava dvomi v športno sankcijo in znanstvena merila za boj proti dopingu – nadalje v okviru zavrnitve treh ničnostnih razlogov utemeljuje presojo iz izpodbijane odločbe. Komisija na eni strani v točki 37 izpodbijane odločbe poudarja, da je navedla, da je MOK mogoče šteti za podjetje, in dodala, da bi lahko v okviru olimpijskega gibanja MOK šteli za združenje nacionalnih in mednarodnih združenj podjetij. Na drugi strani pa naj bi Komisija v točkah 55, 70 in 72 izpodbijane odločbe utemeljeno zaključila, da sporna protidopinška pravila ne sodijo na področje uporabe prepovedi

iz členov 81(1) ES in 82 ES, prav tako pa tudi naj ne bi napačno uporabila meril iz sodbe Wouters. Končno, Komisija naj bi utemeljeno zavrnila pritožbo, kolikor ta navaja kršitev člena 49 ES, saj pritožba naj ne bi vsebovala dokazov, ki bi omogočali zaključek, da bi lahko šlo za kršitev države članice ali pridružene države (točka 71 izpodbijane odločbe).

34 Republika Finska navaja, da je na šport mogoče gledati z dveh vidikov: na eni strani naj bi šlo za športno dejavnost v pravem pomenu besede, ki naj bi imela družbeno, povezovalno in kulturno vlogo, na drugi strani pa naj bi šlo za gospodarsko dejavnost, ki se navezuje na šport. Sodišče naj bi potrdilo, da sodi šport na področje prava Skupnosti samo, kolikor gre za gospodarsko dejavnost v smislu člena 2 ES (sodbe Sodišča z dne 12. decembra 1974 v zadevi Walrave in Koch, 36/74, Recueil, str. 1405, v nadaljevanju: sodba Walrave, točka 8; z dne 15. decembra 1995 v zadevi Bosman, C-415/93, Recueil, str. I-4921, v nadaljevanju: sodba Bosman, točka 73, in z dne 11. aprila 2000 v zadevi Deliège, C-51/96 in C-191/97, Recueil, str. I-2549, v nadaljevanju: sodba Deliège, točka 41). Športna dejavnost v pravem pomenu besede in pravila, ki so zanjo značilna, med katerimi naj bi bila tudi protidopinška pravila, naj bi bila tako zunaj področja uporabe prava Skupnosti o konkurenci. Zato se Sodišče prve stopnje z ugoditvijo tej tožbi naj ne bi moglo izogniti oslabitvi mednarodne ureditve za boj proti dopingu, kar pa bi oslabilo vrednote, ki jih želi spodbujati organizirani šport.

Presoja Sodišča prve stopnje

35 V obravnavani tožbi za razglasitev ničnosti odločbe o zavrnitvi pritožbe po postopku iz členov 81 ES in 82 ES je v bistvu postavljeno vprašanje, ali je protidopinško ureditev mogoče izpodbijati v smislu člena 49 ES o svobodnem opravljanju storitev in kakšne posledice je treba morebiti izpeljati z upoštevanjem konkurenčnega prava Skupnosti.

36 Za odgovor na to vprašanje, od katerega je odvisna rešitev spora, ter na tožbene razloge in trditve strank, je treba opredeliti značaj in vsebino sporne protidopinške ureditve ob upoštevanju sodne prakse Sodišča o uporabi določb Pogodbe ES o ekonomskih svoboščinah, še posebej določb o prostem gibanju delavcev, svobode opravljanja storitev in konkurence, za športne predpise.

Uporaba določb Pogodbe ES o ekonomskih svoboščinah za športne predpise

37 Najprej je treba opozoriti na to, da izvajanje športa glede na sodno prakso Sodišča in ob upoštevanju ciljev Skupnosti sodi v okvir uporabe prava Skupnosti le, kolikor pomeni gospodarsko dejavnost v smislu člena 2 ES (sodba Walrave, točka 4, sodba Sodišča z dne 14. julija 1976 v zadevi Donà, 13/76, Recueil, str. 1333, v nadaljevanju: sodba Donà, točka 12, sodbi Bosman, točka 73, in Deliège, točka 41, ter sodba Sodišča z dne 13. aprila 2000 v zadevi Lehtonen in Castors Braine, C-176/96, Recueil, str. I-2681, v nadaljevanju: sodba Lehtonen, točka 32). Sodišče je poleg tega priznalo, da ima športna dejavnost precejšen družbeni pomen v Skupnosti (sodbi Bosman, točka 106, in Deliège, točka 41).

38 Navedeno sodno prakso poleg tega potrjuje izjava št. 29 glede športa iz priloge k sklepni listini konference, na kateri je bilo sprejeto besedilo Amsterdamske pogodbe, ki poudarja družbeni pomen športa in institucije Evropske unije poziva, naj še posebej upoštevajo posebnosti amaterskega športa. Ta izjava je še zlasti v skladu z navedeno sodno prakso, kolikor zadeva okoliščine, v katerih pomeni športno udejstvovanje gospodarsko dejavnost (sodba Deliège, točka 42).

39 Če ima neka športna dejavnost značaj opravljanja plačanega dela ali plačanega opravljanja storitev, potem sodi glede na posamični primer v okvir uporabe člena 39 ES in naslednjih oziroma člena 49 ES in naslednjih (sodbe Walrave, točka 5; Donà, točki 12 in 13, in Bosman, točka 73).

40 Na ta način se po mnenju Sodišča prepovedi iz Pogodbe uporabljajo za pravila s področja športa, ki zadevajo gospodarski vidik, ki ga lahko ima športna dejavnost. V tem okviru je Sodišče razsodilo, da pravila, ki določajo plačilo nadomestila pri prehodu poklicnih igralcev med klubi (transferne določbe), omejujejo število poklicnih igralcev, državljanov drugih držav članic, ki jih lahko ti klubi razporedijo na igrišču med tekmami (pravilo o sestavi moštev klubov), ali brez objektivnih razlogov, ki bi izhajali samo iz športa oziroma razlik v položaju igralcev, določajo različne roke za prehod igralcev iz drugih držav članic (določbe o rokih za transferje), sodijo v okvir uporabe navedenih določb Pogodbe in zanje veljajo prepovedi, ki jih te vsebujejo (glej sodbi Bosman, točki 114 in 137, ter Lehtonen, točka 60, oziroma sodbo Sodišča z dne 8. maja 2003 v zadevi Deutscher Handballbund, C-438/00, Recueil, str. I-4135, v nadaljevanju: sodba Kolpak, točke od 56 do 58).

41 Nasprotno pa prepovedi, ki izhajajo iz teh določb Pogodbe, ne zadevajo izključno športnih pravil, to je pravil, ki zadevajo le vprašanja športa, in kot taka ne zadevajo gospodarskih dejavnosti (sodba Walrave, točka 8). Taka pravila, ki se nanašajo na poseben značaj in okvir športnih srečanj, so namreč značilna za organizacijo in nemoten potek športnega tekmovanja ter jih ni mogoče šteti za omejitev pravil Skupnosti o prostem gibanju delavcev in svobodnem opravljanju storitev. V tem okviru je bilo razsojeno, da so pravila o sestavi nacionalnih moštev (sodbi Walrave, točka 8, in Donà, točka 14) ali pravila o izboru, ki ga opravijo športne zveze glede tistih članov, ki lahko sodelujejo na vrhunskih mednarodnih tekmovanjih (sodba

Deliège, točka 64), izključno športna pravila, za katera se ne uporabljata člena 39 ES in 49 ES. Tudi „pravila igre" v ožjem smislu, kot na primer pravila o trajanju tekem ali številu igralcev na igrišču, so del teh pravil, glede na to, da šport lahko obstaja in deluje samo v okviru določenih pravil. Ta omejitev področja uporabe zgoraj navedenih določb Pogodbe pa vendarle ne sme biti strožja kot zahteva njen namen (sodbe Walrave, točka 9; Donà, točka 15; Bosman, točki 76 in 127; Deliège, točka 43, in Lehtonen, točka 34).

42 Treba je pripomniti, da se Sodišču v zgoraj navedenih sodbah ni bilo treba opredeliti do tega, ali določbe Pogodbe o konkurenci veljajo za zadevna športna pravila (v tem smislu glej sodbe Bosman, točka 138; Deliège, točke od 36 do 40, in Lehtonen, točka 28). Kljub temu pa načela iz sodne prakse, ki zadevajo uporabo predpisov Skupnosti s področja prostega gibanja oseb in prostega opravljanja storitev na področju športnih pravil, veljajo tudi za določbe Pogodbe o konkurenci. To, da neka izključno športna ureditev ni povezana z gospodarsko dejavnostjo in zato po mnenju Sodišča ne sodi v okviru uporabe členov 39 ES in 49 ES, namreč tudi pomeni, da ni povezana z gospodarskimi razmerji konkurence, zato tudi ne sodi v okvir uporabe členov 81 ES in 82 ES. Nasprotno pa ureditev, ki čeprav sodi na področje športa, ni izključno športna, ampak zadeva gospodarski vidik, ki ga lahko ima športna dejavnost, sodi v okvir uporabe tako določb členov 39 ES in 49 ES ter členov 81 ES in 82 ES in lahko, odvisno od primera, posega v svoboščine, ki jih te določbe zagotavljajo (v tem smislu glej sklepne predloge generalnega pravobranilca Lenza k zgoraj navedeni sodbi Bosman, Recueil, str. I-4930, točke od 253 do 286, še posebej točke 262, 277 in 278; generalnega pravobranilca Cosmasa k zgoraj navedeni sodbi Deliège, Recueil, str. I-2553, točke od 103 do 112, in generalnega pravobranilca Alberja k zgoraj navedeni sodbi Lehtonen, Recueil, str. I-2685, točki 110 in 115), in je predmet postopka na podlagi členov 81 ES in 82 ES.

43 Ob upoštevanju teh ugotovitev je treba opredeliti značaj protidopinške ureditve in v obravnavanem primeru sporna protidopinška pravila.

Značaj sporne protidopinške ureditve

44 Čeprav je res, da je vrhunski šport v veliki meri postal gospodarska dejavnost, pa je treba ugotoviti, da boj proti dopingu ne zasleduje nobenega gospodarskega cilja. Cilj boja proti dopingu je namreč, prvič, ohraniti športni duh (ferplej), brez katerega šport – pa naj bo to amaterski ali poklicni – ne bi bil več šport. Ta cilj, ki je izključno družbeni, upravičuje boj proti dopingu. Drugič, cilj tega boja je, čeprav dopinški proizvodi niso brez negativnih fizioloških učinkov, tudi ohraniti zdravje športnikov. Prepoved dopinga tako kot poseben izraz zahteve po ferpleju spada med temeljna pravila športne igre.

45 Poleg tega je treba poudariti, da je šport po svojem bistvu brezplačen, negospodarski, in to celo, če ga športnik opravlja kot poklicno športno dejavnost. Z drugimi besedami, prepoved dopinga in protidopinška ureditev zadevata izključno, negospodarski vidik športa, ki je njegovo bistvo, in to tudi, če se šport izvaja poklicno.

46 Navedene ugotovitve se kažejo v Načrtu podpore Skupnosti za boj proti dopingu v športu z dne 1. decembra 1999 (COM(1999) 643 konč.), po katerem doping „simbolizira nasprotje med športom in vrednotami, ki jih je tradicionalno predstavljal"; v delovnem dokumentu Komisije z dne 29. septembra 1998, z naslovom „Razvoj in prihodnost dejavnosti Skupnosti v športu", ki navaja, da „šport igra v družbi moralno spodbujevalno vlogo" prek „vrednot ferpleja, solidarnosti, lojalne konkurence [in] moštvenega duha, ki ga prinaša, in v poročilu Komisije Evropskemu Svetu ob upoštevanju varovanja trenutnih športnih struktur in ohranjanja delovanja družbene naloge športa v okviru Skupnosti z dne 10. decembra 1999 (COM(1999) 644 konč., imenovanem tudi „Poročilo iz Helsinkov"), po katerem „so pravila, značilna za šport, v prvi vrsti ‚pravila igre'", „cilj teh pravil pa ni izkrivljanje konkurence".

47 Ob upoštevanju navedenega je treba ugotoviti, da prepoved dopinga temelji na dejavnikih izključno športnega značaja in torej nikakor ni povezana z gospodarskimi dejavniki. Ta ugotovitev ob upoštevanju sodne prakse in ugotovitev iz zgoraj navedenih točk od 37 do 42 pomeni, da pravila boja proti dopingu ne morejo spadati tako kot ureditev, o kateri je Sodišče presojalo v sodbah Walrave, Donà in Deliège, na področje uporabe določb Pogodbe o ekonomskih svoboščinah, natančneje členov 49 ES, 81 ES in 82 ES. Protidopinška pravila so namreč neločljivo povezana s športom.

48 Sodišče prve stopnje meni, da velja v obravnavani zadevi enak zaključek za sporno protidopinško ureditev.

49 Na eni strani namreč ni sporno, da iz spisa izhaja, da sporna protidopinška ureditev ne zasleduje nobenega diskriminatornega cilja. Tožeči stranki prav tako nista trdili, da naj bi se tolerančni prag iz točke 3 te sodbe uporabljal selektivno za določene športnike ali kategorije športnikov, da bi se jih izključilo iz tekmovanj, temveč celo nasprotno. Če bi šlo za tako diskriminacijo, pa se omejitev področja uporabe določb Pogodbe o ekonomskih svoboščinah, ki jo je Sodišče priznalo glede izključno športnih pravil (sodba Walrave, točka 9), očitno ne bi mogla uporabljati za zadevno ureditev. Ta omejitev namreč ne bi bila omejena na njen cilj, to je ohranitev „častne konkurence in drugih idealov športa" (navedeni sklepni predlogi generalnega pravobranilca Cosmasa, točki 50 in 74). Taka ureditev torej ne bi bila zunaj področja uporabe določb Pogodbe o ekonomskih svoboščinah in lahko bi prišlo do kršitve teh svoboščin, pri čemer bi morala biti Komisija tista, ki bi kršitev morala ugotoviti in sankcionirati na podlagi členov 81 ES in 82 ES, če bi zadevna ureditev kršila pravila o konkurenci.

50 Na drugi strani pa Sodišče prve stopnje meni, da ni mogoče sprejeti trditev, s katerimi poskušata tožeči stranki z različnima pristopoma izpodbiti izključno športni značaj sporne protidopinške ureditve.

51 Po prvem pristopu tožeči stranki navajata, da sporna protidopinška ureditev posega v njune ekonomske svoboščine, ker ima zanju gospodarske posledice.

52 To razlogovanje, ki pomeni navajanje, da določena ureditev ne more biti izključno športna, če ima gospodarske posledice, je v nasprotju s sodno prakso Sodišča.

53 Prav zato, ker ima športna ureditev, prvič, gospodarske posledice za poklicne športnike in, drugič, ker se zdi ta ureditev za nekatere od teh športnikov pretirana, namreč prihaja do sporov, zato se zastavlja vprašanje, ali ima ta ureditev izključno športni značaj (primer ureditev, katerih posledica so bile sodbe Walrave, Deliège in Donà) ali pa zadeva športno dejavnost v njeni gospodarski dimenziji (primer ureditev, katerih posledica so bile sodbe Bosman, Lehtonen in Kolpak).

54 Tožeči stranki sta, še vedno v okviru prvega pristopa, zlasti na obravnavi navajali, da naj bi sporna protidopinška ureditev kršila ekonomske svoboščine, ki jih športnikom zagotavlja Pogodba, prav zaradi njene domnevne pretiranosti. Z drugimi besedami, naj bi ta ureditev, čeprav ni diskriminatorna, zaradi svoje pretiranosti postala nekaj drugega kot protidopinška ureditev in zato nekaj drugega kot izključno športna ureditev.

55 S tem razlogovanjem se ni mogoče strinjati. Ni sporno, da so sporna pravila glede na svoj pomen protidopinške določbe. Še posebej ne zasledujejo nobenega diskriminatornega cilja. Zato ta pravila zaradi svoje domnevne pretiranosti, čeprav bi ta bila dokazana, ne izgubijo značaja izključno športnih pravil in torej njihova zakonitost ni

odvisna od presoje na podlagi gospodarskih meril konkurenčnega prava, če se še nadalje omejujejo na njihov cilj kot tak, to je boj proti dopingu in ohranitev športnega duha. Sicer pa tudi tožeči stranki sami priznavata legitimnost zasledovanja tega cilja.

56 Skladno z drugim pristopom tožeči stranki v tožbi navajata, da razlog za sporno protidopinško ureditev naj ne bi bili samo altruistični dejavniki in zdravje, ampak tudi gospodarski dejavniki, ki so značilni za MOK, zlasti skrb, ki je načeloma legitimna, da se gospodarski potencial olimpijskih iger ne zmanjša s škandali, povezanimi z dopingom. Kolikor se želi s to trditvijo namigovati na to, da sporna protidopinška ureditev ni izključno športna ureditev, jo je treba zavrniti.

57 Dejstvo, da bi lahko MOK pri določitvi sporne protidopinške ureditve imel v mislih skrb, ki je po mnenju samih tožečih strank legitimna ohraniti gospodarski potencial olimpijskih iger, namreč ne pomeni, da ta ureditev ni izključno športna.

58 Poleg tega pa, čeprav bi bilo dokazano, vendar pa ni, da je MOK ravnal izključno glede na gospodarske interese, je treba sklepati, da je kot tolerančni prag določil tak prag, ki je najbolj znanstveno utemeljen. Treba je namreč šteti, da je gospodarski interes MOK imeti znanstveno najnatančnejšo protidopinško ureditev, da bi se zagotovila najvišja raven športnih tekmovanj, in torej medijski interes, ter tudi da bi se izognili škandalom, do katerih bi lahko prišlo, če bi se izključevalo nedolžne športnike.

59 Iz tega sledi, da trditve tožečih strank, da naj bi bila določitev domnevno prenizkega tolerančnega praga namenjena gospodarskim interesom MOK, niso niti utemeljene niti prepričljive in jih je zato treba zavrniti.

60 Glede izpodbijane odločbo Sodišče prve stopnje meni, da je zaključek Komisije iz uvodne izjave 72 te odločbe – in sicer da „zadevna pravila in praksa ne sodijo v okvir uporabe prepovedi iz členov 81 [ES] in 82 [ES]“ – pravilen.

61 Komisija je, da bi prišla do tega zaključka, potem ko je v točki 40 izpodbijane odločbe navedla, da je treba za presojo združljivosti sporne protidopinške ureditve s členom 81 ES ugotoviti, ali je v pravnem in gospodarskem okviru, v katerem se izvajajo, njihov namen ali učinek omejevati konkurenco, že na začetku ugotovila, da namen teh pravil ni omejevati konkurenco. Po mnenju Komisije gre za ukrepe, ki so namenjeni izključno boju proti dopingu in katerih edini cilj je zagotavljati identifikacijo in sankcioniranje športnikov, katerih ravnanje je v nasprotju z obveznostmi, ki jih obvezujejo glede uporabe prepovedanih snovi in prepovedanih metod (točka 41 izpodbijane odločbe). Glede učinkov na konkurenco je Komisija menila, da bi sporna protidopinška ureditev lahko vplivala na omejevanje svobodnega ravnanja športnika, vendar pa tako omejevanje ni nujno omejitev konkurence v smislu člena 81 ES, saj je lahko značilno za organizacijo in nemoten potek športnih tekmovanj (točka 42 izpodbijane odločbe). Komisija je v nadaljevanju izpodbijane odločbe na podlagi presoje, ki je temeljila na sodbi Wouters, zaključila, da so sporna protidopinška pravila neločljivo povezana z nemotenim potekom športnih tekmovanj, da so nujna za učinkovit boj proti dopingu in da omejevanje svobodnega ravnanja športnikov ne presega tistega, kar je nujno za doseganje tega cilja. Zato po mnenju Komisije zanje ne velja prepoved iz člena 81 ES (točka 55 izpodbijane odločbe).

62 Komisija je na obravnavi v odgovor na vprašanje Sodišča prve stopnje pojasnila, da izpodbijana odločba temelji na sodbah Walrave, Donà in Deliège, navedenih v točkah 37 in 41 te sodbe, ter torej na izključno športni naravi sporne protidopinške ureditve. Dodala je, da je sporno protidopinško ureditev, čeprav je izključno športna, presojala po pravu konkurence in na podlagi metode iz sodbe Wouters, vendar pa je

to presojo opravila „podredno" oziroma celo „zaradi popolnosti". Komisija naj bi se, natančneje, želela prepričati, da sporna protidopinška ureditev ni diskriminatorna.

63 Sodišče prve stopnje glede tega opozarja na to, da v pritožbi nikjer ni bilo zatrjevano, da je bila sporna protidopinška ureditev diskriminatorna. Nasprotno, ni bilo sporno, da se je uporabljala za vse športnike. To nesporno dejstvo je poleg tega podlaga izpodbijane odločbe, ki ga v točki 50 le omenja.

64 Sodišče prve stopnje glede splošnejšega vprašanja Komisije, ali je sporno protidopinško ureditev morala preskusiti po konkurenčnem pravu, ki jo je po besedah slednje izvedla podredno oziroma zaradi popolnosti, meni, da tak preskus dejansko ni bil potreben, saj gre za izključno športno ureditev in je treba upoštevati sodbe Walrave, Donà in Deliège.

65 Poleg tega je treba opozoriti na to, da se obravnavana zadeva razlikuje od zadeve iz sodbe Wouters. Obravnavana ureditev v zadevi Wouters se je namreč nanašala na tržno ravnanje – vzpostavitev mreže med odvetniki in računovodji – in je veljala za dejavnost, ki je po samem bistvu gospodarska, to je dejavnost odvetništva. Nasprotno pa se zadevna ureditev v obravnavani zadevi nanaša na ravnanje – doping —, ki ga ni mogoče primerjati s tržnim ravnanjem, ne da bi športu skazili njegovo naravo, velja pa za dejavnost, športno udejstvovanje, ki po svojem bistvu, in kot je bilo navedeno zgoraj v točki 45, ni povezana z nikakršnimi gospodarskimi dejavniki.

66 Sodišče prve stopnje zato meni, da uporaba metode presoje iz sodbe Wouters v nobenem primeru ne more postaviti pod vprašaj zaključka Komisije iz izpodbije odločbe, da sporna protidopinška ureditev ne sodi v okvir uporabe členov 81 ES in 82 ES, saj ta zaključek v končni fazi temelji na ugotoviti, da je sporna protidopinška ureditev izključno športna ureditev.

67 Ta izključno športni značaj ureditve pomeni, da izpodbijanje sporne protidopinške ureditve s strani tožečih strank zadeva športna pravila in pristojnost organov za reševanje športnih sporov. V zvezi s tem Sodišče prve stopnje opozarja na to, da imata tožeči stranki na voljo pravne poti, ki sta jih le delno izkoristili. Arbitražne odločbe ŠAS z dne 23. maja 2001 namreč nista izpodbijali pred švicarskim zveznim sodiščem.

68 Ob upoštevanju vsega navedenega Sodišče prve stopnje ugotavlja, da trije tožbeni razlogi za razglasitev ničnosti, ki sta jih navedli tožeči stranki v podporo obravnavani tožbi, niso upoštevni. Prva dva razloga glede očitnih napak v presoji, ki naj bi jih zagrešila Komisija pri označitvi MOK za podjetje in pri uporabi meril iz sodbe Wouters, namreč temeljita na napačni predpostavki, da sporna protidopinška ureditev sodi na področje prava konkurence. Tretji razlog v zvezi s Komisijino očitno napako v presoji pri uporabi člena 49 ES pa temelji na napačni predpostavki, da sporna protidopinška ureditev sodi v okvir uporabe navedene določbe. Navedene razloge je torej treba zavrniti, ne da bi jih bilo treba nadalje preučiti.

69 Zato je treba tožbo zavrniti kot neutemeljeno, ne da bi bilo treba ugoditi predlogu tožečih strank za zaslišanje dveh znanstvenih izvedencev kot prič.

Stroški

70 V skladu s členom 87(2) Poslovnika se neuspeli stranki naloži plačilo stroškov, če so bili ti priglašeni. Ker tožeči stranki s svojimi predlogi nista uspeli, se jima naloži plačilo stroškov, kot je to predlagala tožena stranka. Poleg tega pa nosijo države članice intervenientke na podlagi prvega pododstavka člena 87(4) Poslovnika svoje stroške.

Iz teh razlogov je

SODIŠČE PRVE STOPNJE (četrti senat)

razsodilo:

1. **Tožba se zavrne.**

2. **Tožeči stranki nosita svoje stroške in stroške Komisije.**

3. **Republika Finska nosi svoje stroške.**

Legal Tiili Vilaras

Razglašeno na obravnavi v Luxembourgu, 30. septembra 2004.

Sodni tajnik

H. Jung

Predsednik

H. Legal